

U S T A W A

z dnia 2019 r.

o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Art. 1. W ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2164 i 2354) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 14 dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art. 14a. 1. Podmiot prowadzący działalność gospodarczą polegającą na nabywaniu od rolników, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, w zakresie prowadzonej przez nich działalności rolniczej, nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych w celu ich przetwarzania lub sprzedaży, zwany dalej „skupującym”, jest obowiązany do zapewnienia rzetelnego sprawdzenia wartości poszczególnych parametrów ilościowych lub jakościowych nabywanych przez niego nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych, jeżeli cena ich nabycia jest uzależniona od wartości poszczególnych parametrów ilościowych lub jakościowych.

2. W celu zapewnienia rzetelnego sprawdzenia, o którym mowa w ust. 1, skupujący jest obowiązany do:

- 1) zapewnienia, że pobranie próbki oraz jej wtórnik jest dokonywane przez osoby, o których mowa w art. 35 ust. 1 lub 2;
- 2) zapewnienia, że używane wyposażenie pomiarowe wykorzystywane do sprawdzenia parametrów ilościowych nabywanych przez niego nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych jest okresowo sprawdzane i serwisowane oraz legalizowane lub wzorcowane zgodnie z przepisami o miarach;
- 3) zapewnienia, że laboratorium, w którym skupujący przeprowadza badania laboratoryjne nabywanych nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych, jest zatwierdzone przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych;
- 4) uzyskania świadectwa jakości handlowej, o którym mowa w art. 31 ust. 4, dla nabywanych nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych – w przypadku

sporu między rolnikiem, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, zbywającym nieprzetworzone artykuły rolno-spożywcze w zakresie prowadzonej działalności rolniczej a skupującym odnośnie do faktycznej wartości poszczególnych parametrów ilościowych lub jakościowych nieprzetworzonego artykułu rolno-spożywczego będącego przedmiotem sporu.”;

2) w art. 17 w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a i 2b w brzmieniu:

„2a) nadzór nad rzetelnością sprawdzenia przez skupującego wartości poszczególnych parametrów ilościowych lub jakościowych nabywanych przez niego od rolników, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych, jeżeli cena ich nabycia jest uzależniona od wartości poszczególnych parametrów ilościowych lub jakościowych;

2b) zatwierdzanie laboratoriów, o których mowa w art. 14a ust. 2 pkt 3;”;

3) po art. 17d dodaje się art. 17e–17g w brzmieniu:

„Art. 17e. 1. W ramach wykonywania zadań, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2a i 2b, organy Inspekcji dokonują kontroli, która ma na celu sprawdzenie, czy:

1) skupujący zapewnia rzetelne sprawdzenie wartości poszczególnych parametrów ilościowych lub jakościowych nabywanych przez niego nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych, jeżeli cena ich nabycia jest uzależniona od wartości poszczególnych parametrów ilościowych lub jakościowych;

2) wartości poszczególnych parametrów ilościowych lub jakościowych nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych ustalone w wyniku sprawdzenia przez skupującego odpowiadają wartościom rzeczywistym;

3) ostateczna cena nabycia nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych, do której zapłaty zobowiązał się skupujący lub która została już zapłacona, odpowiada cenie ustalonej wcześniej przez skupującego dla wartości poszczególnych parametrów ilościowych lub jakościowych.

2. Do kontroli, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 24–28, z tym że do tej kontroli nie stosuje się przepisów art. 48 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, 1479, 1629, 1633 i 2212).

Art. 17f. 1. Laboratorium, o którym mowa w art. 14a ust. 2 pkt 3, jest zatwierdzane, jeżeli podmiot prowadzący to laboratorium zapewnia:

- 1) odpowiednie wyposażenie pomiarowe i badawcze do wykonywania badań laboratoryjnych w danym zakresie;
- 2) odpowiednie warunki kadrowe do wykonywania badań laboratoryjnych w danym zakresie, w szczególności posiadanie przez osoby wykonujące badania laboratoryjne co najmniej ukończonego szkolenia oraz wiedzy teoretycznej i rocznego doświadczenia zawodowego z zakresu wykonywanych badań laboratoryjnych.

2. Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych zatwierdza laboratorium, w drodze decyzji, na wniosek podmiotu ubiegającego się o to zatwierdzenie.

3. Wniosek o zatwierdzenie laboratorium, poza elementami podania określonymi w art. 63 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096), zawiera określenie:

- 1) lokalizacji laboratorium, w którym mają być przeprowadzane badania laboratoryjne;
- 2) zakresu przeprowadzanych badań laboratoryjnych, w szczególności rodzaju i kierunku przeprowadzanych badań laboratoryjnych oraz metod ich przeprowadzania.

4. Do wniosku o zatwierdzenie laboratorium dołącza się:

- 1) wykaz wyposażenia pomiarowego i badawczego służącego do wykonywania badań laboratoryjnych w zakresie wskazanym we wniosku;
- 2) kopie dokumentów potwierdzających posiadanie przez osoby wykonujące badania laboratoryjne w zakresie wskazanym we wniosku kwalifikacji określonych w ust. 1 pkt 2.

5. Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych prowadzi i udostępnia na stronie internetowej administrowanej przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych listę zatwierdzonych laboratoriów zawierającą nazwę i adres podmiotu prowadzącego zatwierdzone laboratorium, datę zatwierdzenia, rodzaj i kierunek wykonywanych badań laboratoryjnych oraz ich metodykę.

Art. 17g. 1. Podmiot prowadzący laboratorium zatwierdzone zgodnie z art. 17f:

- 1) okresowo sprawdza oraz serwisuje wyposażenie pomiarowe i badawcze wykorzystywane do wykonywania badań laboratoryjnych;
- 2) zapewnia jakość uzyskiwanych wyników badań laboratoryjnych przez stosowanie wzorców lub certyfikowanych materiałów odniesienia;
- 3) co najmniej raz w roku uczestniczy w badaniach biegłości organizowanych przez instytuty badawcze lub inne uprawnione jednostki w zakresie wykonywanych badań, a jeżeli dla danego zakresu wykonywanych badań w danym roku nie jest organizowane badanie biegłości – co najmniej raz w roku uczestniczy w porównaniach międzylaboratoryjnych;
- 4) przechowuje zabezpieczone pozostałości po badaniach laboratoryjnych artykułów rolno-spożywczych w sposób zapewniający właściwości danego artykułu rolno-spożywczego przez okres 21 dni, z wyłączeniem artykułów rolno-spożywczych ulegających szybkim zmianom biochemicznym.

2. Jeżeli podmiot prowadzący zatwierdzone laboratorium w wyniku uczestniczenia w badaniach biegłości lub w porównaniach międzylaboratoryjnych uzyskał wynik niezgodny z kryteriami określonymi przez organizatora badań lub wynik wątpliwy, jest obowiązany do ponownego, niezwłocznego uczestniczenia w badaniach biegłości lub w porównaniach międzylaboratoryjnych dla danego zakresu badań.

3. Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, w drodze decyzji, cofa zatwierdzenie, jeżeli podmiot prowadzący laboratorium:

- 1) nie spełnia co najmniej jednego z wymogów określonych w art. 17f ust. 1;
- 2) stosuje metody badawcze niezgodnie z ich zastosowaniem;
- 3) nie spełnia co najmniej jednego z wymogów określonych w ust. 1;
- 4) dwukrotnie w kolejnych badaniach biegłości nie uzyskał wyników zgodnych z kryteriami określonymi przez organizatora badań lub dwukrotnie w kolejnych porównaniach międzylaboratoryjnych nie uzyskał wyników zgodnych z kryteriami określonymi przez organizatora badań.

4. Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, w drodze decyzji, cofa zatwierdzenie na wniosek podmiotu prowadzącego to zatwierdzone laboratorium.”;

- 4) w art. 25 w ust. 4 skreśla się wyrazy „(Dz. U. poz. 646, 1479, 1629 i 1633)”;
5) w art. 35:

- a) w ust. 2d skreśla się wyrazy „(Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149, 650, 1544 i 1629)”,
- b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:
- „3a. Wojewódzki inspektor prowadzi i udostępnia na stronie internetowej administrowanej przez wojewódzkiego inspektora listę rzeczoznawców wpisanych do rejestru według specjalizacji w zakresie rodzajów artykułów rolno-spożywczych.
- 3b. Lista, o której mowa w ust. 3a, zawiera imię i nazwisko rzeczoznawcy oraz dane kontaktowe wskazane przez rzeczoznawcę.”;
- 6) w art. 39 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Przedsiębiorcy, u których organy Inspekcji przeprowadziły kontrolę, w tym kontrolę graniczną lub kontrolę przeprowadzaną na podstawie przepisów odrębnych, są obowiązani wnieść opłaty za czynności przeprowadzone w ramach kontroli, jeżeli w wyniku tej kontroli stwierdzono, że artykuły rolno-spożywcze nie odpowiadają wymaganiom w zakresie jakości handlowej wynikającym z przepisów o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych lub wymaganiom dodatkowym zadeklarowanym przez producenta lub skupujący nierzetelnie dokonał sprawdzenia, o którym mowa w art. 14a ust. 1.”;
- 7) w art. 40a w ust. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
- „7) będąc skupującym, nierzetelnie dokonał sprawdzenia, o którym mowa w art. 14a ust. 1, podlega karze pieniężnej w wysokości do dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedzający rok nałożenia kary, nie niższej jednak niż 1000 zł.”.

Art. 2. 1. Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych przed dniem 1 stycznia 2020 r. zatwierdza laboratorium, w którym podmiot prowadzący działalność gospodarczą polegającą na nabywaniu od rolników, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, w zakresie prowadzonej przez nich działalności rolniczej, nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych w celu ich przetwarzania lub sprzedaży, zamierza przeprowadzać badania laboratoryjne nabywanych nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych, jeżeli podmiot ubiegający się o takie zatwierdzenie zapewni:

- 1) odpowiednie wyposażenie pomiarowe i badawcze do wykonywania badań laboratoryjnych w danym zakresie;
- 2) odpowiednie warunki kadrowe do wykonywania badań laboratoryjnych w danym zakresie, w szczególności posiadanie przez osoby wykonujące badania laboratoryjne co najmniej ukończonego szkolenia oraz wiedzy teoretycznej i rocznego doświadczenia zawodowego z zakresu wykonywanych badań laboratoryjnych.

2. Wniosek o zatwierdzenie laboratorium, poza elementami podania określonymi w art. 63 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096), zawiera określenie:

- 1) lokalizacji laboratorium, w którym mają być przeprowadzane badania laboratoryjne;
- 2) zakresu przeprowadzanych badań laboratoryjnych, w szczególności rodzaju i kierunku przeprowadzanych badań laboratoryjnych oraz metod ich przeprowadzania.

3. Do wniosku o zatwierdzenie laboratorium dołącza się:

- 1) wykaz wyposażenia pomiarowego i badawczego służącego do wykonywania badań laboratoryjnych w zakresie wskazanym we wniosku;
- 2) kopie dokumentów potwierdzających posiadanie przez osoby wykonujące badania laboratoryjne w zakresie wskazanym we wniosku co najmniej ukończonego szkolenia oraz wiedzy teoretycznej i rocznego doświadczenia zawodowego z zakresu wykonywanych badań laboratoryjnych.

Art. 3. Laboratorium zatwierdzone zgodnie z art. 2, uważa się za zatwierdzone zgodnie z art. 17f ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 4. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 39 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc i mogą być zmieniane na podstawie tego przepisu.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r., z wyjątkiem art. 2, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Enno Sledzik

RM

Z-ca Dyrektora Departamentu

Pawel Malaczek

Dyrektor Departamentu
Prawno-Legislacyjnego

Mariusz Gorzowski

UZASADNIENIE

W aktualnym stanie prawnym funkcjonują przepisy dotyczące umów pomiędzy rolnikami-producentami artykułów rolno-spożywczych a podmiotami skupowymi, których celem było zniwelowanie nieuczciwych praktyk handlowych pomiędzy tymi podmiotami obrotu rynkowego. W przepisach art. 38q ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 945) wdrażających przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1308/2013”, określono wymóg zawarcia umowy na dostarczanie produktów rolnych między producentem produktów rolnych, a pierwszym nabywcą. Przywołany w tej ustawie m.in. art. 168 ust. 4 ww. rozporządzenia nr 1308/2013 wskazuje na takie elementy umowy jak czas i forma sporządzonej umowy, inne obowiązkowe składowe umowy - m.in. cena za dostawę, która jest niezmienna i określona w umowie, ilość i jakość produktów, szczegóły dotyczące terminów i procedur płatności itd. W Polsce kontrolę spełniania obowiązku zawierania umów przeprowadza Dyrektor oddziału terenowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa właściwy według miejsca siedziby lub zamieszkania nabywcy, zgodnie z art. 38q ust. 3a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych.

Za nieprzestrzeganie obowiązku zawierania umów lub niespełnienie określonych przepisami rozporządzenia nr 1308/2013 warunków umowy ustalone zostały w tej ustawie kary (art. 40i). Wobec powyższego skup produktów rolnych odbywa się na podstawie umów zawartych między kupującym a sprzedającym przy ustalonej przez nich cenie. Strony umowy zawartej na gruncie cywilno-prawnym ustalają wymagania, co do jakości handlowej produktów rolnych, np. zbóż, będących surowcem do dalszego przerobu oraz powinny ustalić metody badań surowca, sposobu pobierania próbek, warunków zapłaty, czy też przypadków obniżenia ceny, gdy surowiec nie spełnia wymagań wynikających z umowy.

Obowiązujące przepisy nie zawierają mechanizmów rozstrzygnięcia o wywiązywaniu się podmiotów prowadzących skup artykułów rolno-spożywczych ze zobowiązań wobec podmiotów oddających artykuły rolno-spożywcze do punktów skupu. W umowach strony mogą ustalić, iż pobieranie próbki produktu rolnego może być zlecone „rzeczoznawcy”, czyli

osobie, która posiada aktualne uprawnienia (wiedzę praktyczną i teoretyczną) w zakresie pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych. Próbki pobrane przez uprawnionego rzeczoznawcę mogą być przebadane w dowolnym, niezależnym, akredytowanym laboratorium zaakceptowanym przez obie strony. Praktycznie jednak, jak wynika z licznych sygnałów przekazywanych przez rolników oraz organizacje rolnicze, takie dodatkowe klauzule, nie są wprowadzane do treści umowy. Przeważa żądanie o sporządzenie umowy z wprowadzeniem dodatkowych, niż wskazane w ww. ustawie warunków rolnik, jako strona słabsza nie ma faktycznie możliwości, gdyż to podmioty skupujące w dalszym ciągu dyktują warunki, na jakich odbywa się skup. Co prawda wzajemnych roszczeń strony umowy mogą dochodzić na drodze cywilno-prawnej lub w ramach arbitrażu polubownego (pozasądowego) rozstrzygnięcia sporów, jednak jest to proces długi i wobec braku dodatkowych warunków w umowach prawdopodobnie najczęściej rozstrzygnięcie byłoby korzystne dla podmiotu skupującego.

Podobne konkluzje można znaleźć we wniosku Komisji dotyczącym projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw żywności (COM_2018_178_PL/ 2018/0082 (COD)). W wyniku konsultacji prowadzonych przez Komisję Europejską na temat uczciwości praktyk handlowych w łańcuchu dostaw większość zainteresowanych stron wskazała na występowanie częstych i szkodliwych nieuczciwych praktyk handlowych. „90 % respondentów biorących udział w otwartych konsultacjach publicznych zgodziło się całkowicie lub częściowo ze stwierdzeniem, że w łańcuchu dostaw żywności stosowane są praktyki, które można uznać za nieuczciwe praktyki handlowe. Wyniki te były zasadniczo podobne dla wszystkich grup zainteresowanych stron (producentów, przetwórców, handlowców, badaczy, itp.), z wyjątkiem sektora sprzedaży detalicznej (12 % respondentów zgadza się całkowicie lub częściowo, że nieuczciwe praktyki handlowe są stosowane w łańcuchu dostaw żywności). Pod względem skuteczności egzekwowania prawa najważniejszymi cechami wskazanymi przez respondentów były: przejrzystość dochodzeń i wyników (94 %), możliwość nałożenia grzywny w przypadku naruszenia przepisów (93 %), możliwość składania skarg zbiorowych (92 %), możliwość przyjmowania i rozpatrywania skarg poufnych (89 %), wyznaczenie właściwego organu (89 %) oraz możliwość prowadzenia dochodzeń z własnej inicjatywy (73 %).”

Jak podkreślała Komisja w uzasadnieniu do ww. wniosku bardziej narażonymi na stosowanie wobec nich nieuczciwych praktyk handlowych są mniejsze podmioty działające w łańcuchu dostaw żywności ze względu swoją ogólnie małą siłę przetargową w porównaniu do dużych podmiotów gospodarczych. W tym szczególnie narażeni na takie praktyki są producenci rolni.

W uzasadnieniu wniosku Komisja wskazała, że w dużej mierze zgadza się z większością zainteresowanych stron co do znaczenia skutecznych możliwości egzekwowania prawa przez organy państw członkowskich i koordynacji egzekwowania prawa na szczeblu UE.

Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia Komisji Europejskiej wynikające z przeprowadzonych konsultacji publicznych, potwierdzające je zgłoszenia krajowych organizacji rolniczych i indywidualnych rolników oraz uwzględniając to, że ww. wniosek Komisji dotyczący dyrektywy nie ma na celu określenia wszystkich praktyk, które mogłyby stanowić nieuczciwe praktyki handlowe, lecz ustanawia krótki wykaz zakazanych nieuczciwych praktyk handlowych - proponuje się wprowadzenie dodatkowych uregulowań w krajowych przepisach. Propozycja odnosi się do nadzoru nad laboratoriami działającymi na potrzeby podmiotów skupowych, wyeliminowania wątpliwości dotyczących obiektywności w trakcie pobierania próbek oraz zasad postępowania w sytuacjach sporu pomiędzy podmiotami sprzedającymi i skupującymi. W opinii projektodawców wskazane regulacje wpłyną na rzetelność transakcji handlowych zawieranych pomiędzy rolnikami a podmiotami skupowymi.

W związku z powyższym w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych proponuje się wprowadzenie następujących zmian:

1) w art. 1 pkt 1 określenie w dodawanym art. 14a obowiązków podmiotu prowadzącego skup artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych od rolników, zwanego dalej „skupującym”, tj. zapewnienia rzetelnego sprawdzenia wartości poszczególnych parametrów jakościowych nabywanych przez niego artykułów lub zwierząt, jeżeli cena ich nabycia jest uzależniona od wartości poszczególnych parametrów jakościowych. W tym celu do pobierania próbek skupujący zatrudnia rzeczoznawców, a w przypadku konieczności przeprowadzenia badań niektórych parametrów skupowanych artykułów, powierza ich wykonanie laboratoriom zatwierdzonym przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. W razie sporu pomiędzy dostawcą a skupującym ten ostatni

musi na swój koszt uzyskać świadectwo jakości handlowej w zakresie parametrów jakościowych skupowanego artykułu będących przedmiotem sporu.

Skupujący jest obowiązany do korzystania z wyposażenia pomiarowego, które jest okresowo sprawdzane i serwisowane. Na jego wniosek organy administracji miar mogą dokonywać legalizowania, wzorcowania, stwierdzania zgodności z wymaganiami lub specyfikacjami zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach (Dz. U. z 2018 r. poz. 376, z późn.zm.). Przy ocenie rzetelności podmiotów skupowych organy IJHARS sprawdzą realizację ww. obowiązków wynikających z ustawy z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach. Jednocześnie wszelkie nieprawidłowości zostaną dodatkowo zgłoszone do organów administracji miar;

2) w art. 1 pkt 2 wprowadzono do katalogu działań Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych określonych w art. 17 ustawy nadzór nad rzetelnością skupującego oraz zatwierdzanie laboratoriów wykonujących badania parametrów jakościowych artykułów rolno-spożywczych na potrzeby skupującego.

3) w art. 1 pkt 3 określono szczegółowo w dodanym art. 17e na czym będzie polegała kontrola skupujących prowadzona przez IJHARS. Wskazano, że w wyniku kontroli ocenione zostanie, czy skupujący zapewnia rzetelne sprawdzenie wartości poszczególnych parametrów jakościowych nabywanych przez niego nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych oraz czy wartości te odpowiadają wartościom rzeczywistym, a także czy ostateczna cena nabycia nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych, do której zapłaty zobowiązał się skupujący lub która została już zapłacona, odpowiada cenie ustalonej wcześniej przez skupującego dla wartości poszczególnych parametrów jakościowych;

4) w art. 1 pkt 3 w dodanym art. 17f określono wymagania jakie musi zapewnić podmiot prowadzonemu laboratorium, aby można było ubiegać się o zatwierdzenie tego laboratorium przez Głównego Inspektora JHARS. Określone zostały wymagania odnoszące się do wniosku o zatwierdzenie laboratorium;

5) w art. 1 pkt 3 w dodanym art. 17g określone zostały obowiązki podmiotu dotyczące działań, które podmiot musi wykonać, aby prowadzone przez podmiot laboratorium nie zostało skreślone z listy laboratoriów zatwierdzonych przez GIJHARS;

6) w art. 1 pkt 4 i art. 1 pkt 5 lit. a wprowadzone zmiany polegające na wykreśleniu metryczki aktów prawnych w art. 25 ust. 4 i art. 35 ust. 2d mają charakter porządkujący;

7) w art. 1 pkt 5 lit. b wprowadza się nowy przepis w art. 35 odnoszący się do prowadzenia i udostępniania na stronie internetowej administrowanej przez wojewódzkich inspektorów jhars list rzeczoznawców wpisanych do rejestru według specjalizacji w zakresie rodzajów artykułów rolno-spożywczych;

8) w art. 1 pkt 6 przepisem art. 35 ust. 1 określającym sytuacje wymagające wniesienia przez przedsiębiorców opłaty za czynności przeprowadzone w ramach kontroli dokonywanej przez organy IJHARS objęci zostali skupujący, którzy nierzetelnie dokonali sprawdzenia wartości poszczególnych parametrów jakościowych nabywanych nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych;

9) w art. 1 pkt 7 rozszerzono katalog kar wymienionych w art. 40a ust. 1 obejmując karami pieniężnymi w wysokości do dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedzający rok nałożenia kary skupujących, którzy nierzetelnie dokonali sprawdzenia wartości poszczególnych parametrów jakościowych nabywanych nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych;

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2020r. (termin określony zgodnie z przepisami § 1 ust. 1 Uchwały nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. z 2014r. poz. 205)). Przewidziany okres *vacatio legis* jest według projektodawcy niezbędny na dostosowanie się podmiotów skupujących do określonych w przepisach ustawy wymagań, w tym odnoszących się zarówno do funkcjonujących laboratoriów jak i konieczności zatrudniania przeszkolonych rzeczoznawców wpisanych na listę prowadzoną w IJHARS. Czas ten pozwoli również na uzyskanie zatwierdzenia laboratoriom działającym przez kilka tygodni w roku na potrzeby skupu sezonowego. Przewidziano również możliwość rozpoczęcia zatwierdzania przez GIJHARS laboratoriów w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia aktu prawnego.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt zawiera przepisy techniczne w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym podlega notyfikacji.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy udostępnia się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Ocena przewidywanego wpływu projektu ustawy na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Zmiana ustawy w proponowanym zakresie powinna zagwarantować przejrzyste warunki funkcjonowania podmiotów w skupie. Brak skutecznych środków odwołania podważa zaufanie do ogólnej uczciwości i funkcjonowania podmiotów łańcucha dostaw żywności. Mikroprzedsiębiorstwa, oraz małe i średnie przedsiębiorstwa są szczególnie narażone na nieuczciwe praktyki handlowe. Nowe przepisy powinny przyczynić się do ochrony małych i średnich dostawców produkcji podstawowej oraz wzmocnienia wiarygodności przedsiębiorstw prowadzących skup, co pośrednio będzie miało wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, w tym na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

W ocenie projektodawców zaproponowane rozwiązania, których celem jest zapewnienie przejrzystości i rzetelności praktyk handlowych z udziałem producentów rolnych poza koniecznością zgłoszenia działalności jest najmniej obciążającą przedsiębiorców formą realizacji tego celu, monitorującą jedynie spełnianie przez laboratoria działające na potrzeby skupu oraz osoby pobierające próbki do analizy wymagań, gwarantujących, że skup odbywa się w warunkach uczciwego i rzetelnego traktowania dostawców produktów rolnych, którzy za swoje produkty otrzymują zapłatę zgodnie z warunkami zawartej umowy.

Alternatywnym rozwiązaniem realizującym postawiony przez projektodawców cel, odrzuconym ze względu na zbyt wysokie skutki kosztotwórcze dla podmiotów skupowych było wprowadzenie obowiązku akredytacji laboratoriów działających w skupie, biorąc pod uwagę, że akredytacja potwierdza kompetencje laboratoriów wykonujących badania, pomiary i wzorcowania. Jednakże uzyskanie certyfikatu oraz utrzymanie akredytacji w kolejnych latach dla większości laboratoriów skupowych może stanowić dużą barierę ze względu na koszty, zwłaszcza w sytuacji, gdy laboratoria działają przez kilka tygodni w roku w okresie skupu np. zbóż.

Projekt ustawy został wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD 466.

Opracowano w:

Departamencie Promocji i Jakości Żywności DEPARTAMENTU

ZASTĘPCA DYREKTORA

DEPARTAMENTU

A. Czubak
Agnieszka Czubak

Michał Jętki

Akceptował:

Za zgodność pod względem prawnym i redakcyjnym

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych</p> <p>Ministerstwo wiodące: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Ministerstwa współpracujące: -</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu</p> <p>Tadeusz Romańczuk, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Agnieszka Czubak – Zastępca Dyrektora Departamentu Promocji i Jakości Żywności w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel.: 22 623 17 16, e-mail: agnieszka.czubak@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 10.01.2019 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD 466</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W aktualnym stanie prawnym funkcjonują przepisy dotyczące umów pomiędzy rolnikami-producentami artykułów rolno-spożywczych a podmiotami skupowymi, których celem było zniwelowanie nieuczciwych praktyk handlowych pomiędzy tymi podmiotami obrotu rynkowego. W przepisach art. 38q ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1006 z późn. zm.) wdrażających przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 określono wymóg zawarcia umowy na dostarczanie produktów rolnych pomiędzy producentem produktów rolnych, a pierwszym nabywcą. Obowiązkowymi składowymi umowy są m.in. cena za dostawę, ilość i jakość produktów, szczegóły dotyczące terminów i procedur płatności itd. Strony umowy zawartej na gruncie cywilno-prawnym ustalają wymagania co do jakości handlowej produktów rolnych np. zbóż, będących surowcem do dalszego przerobu. Mogą też ustalić metody badań surowca, sposobu pobierania próbek, warunków zapłaty, czy też przypadków obniżenia ceny, gdy surowiec nie spełnia wymagań wynikających z umowy. Jednakże, jak wskazują otrzymane przez Ministerstwo sygnały od organizacji rolniczych, spółdzielni i rolników indywidualnych te kryteria, które nie wynikają wprost z przepisów ww. ustawy podmioty skupowe najczęściej nie chcą wprowadzać do warunków umów. Rodzi to wiele wątpliwości co do rzetelności podmiotów skupowych, zwłaszcza w przypadku obniżenia kwoty zapłaty za zakupione produkty rolne uzasadnianej przez podmiot skupowy niższymi niż określone w umowie cechami jakościowymi tych produktów. Brak konieczności respektowania wyniku odwoławczego niezależnej strony trzeciej przez podmioty skupowe stawia rolników w nierównej pozycji i wywołuje podejrzenia, co do uczciwości stosowanych praktyk rynkowych. Dodatkowo podnoszoną kwestią sporną są kwalifikacje osób pobierających w podmiotach skupowych próbki do badań.

Postulaty dotyczące uregulowania problemów mających na celu zwiększenie nadzoru nad rzetelnością skupu produktów rolno-spożywczych były zgłaszane przez rolników-producentów cyklicznie na przestrzeni lat, jednakże wnioski o uporządkowanie rzetelności skupów nasiliły się w ostatnim roku. W lutym 2018 r. zgłoszono postulat w sprawie powołania laboratorium odwoławczego w porcie w zakresie m.in. oceny jakości zbóż. W czerwcu 2018r. na wniosek niektórych podmiotów skupowych i organizacji rolniczych w gmachu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się spotkanie Pana Jacka Boguckiego – Sekretarza Stanu w MRiRW z wnioskodawcami poświęcone m.in. omówieniu propozycji uzyskiwania przez dostawców w skupie oceny jakości sprzedawanych towarów (m.in. zbóż i roślin oleistych) poprzez utworzenie jednostek państwowego laboratorium odwoławczego w porcie oraz szeregu innych zgłoszonych propozycji rozwiązań dla rolnictwa i obszarów wiejskich. Wynikiem tych postulatów było podjęcie prac legislacyjnych w zakresie nadzoru nad rzetelnością skupu produktów rolno-spożywczych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt przewiduje zmiany w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2164) polegające na wprowadzeniu przepisów umożliwiających stosowanie przez GIJHARS nadzoru nad rzetelnością prowadzenia praktyk skupowych przez podmioty prowadzące skup nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych oraz zwierząt żywych.

W projekcie zaproponowano ponadto, aby laboratoria wykonujące badania na rzecz podmiotów skupowych były zatwierdzane przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych na podstawie przedstawionej dokumentacji potwierdzającej spełnianie szeregu kryteriów wskazujących na obiektywność przeprowadzonych badań, takich jak: adekwatność kompetencji personelu i urządzeń do wykonywania określonych analiz, udziału w badaniach biegłości, odpowiednich pomieszczeń do przechowywania wtórników próbek itp. Warunkiem koniecznym jest także, aby próbki do badań pobierali upoważnieni rzeczoznawcy.

Zaproponowano także, aby w przypadku sporów pomiędzy dostawcami a skupującymi dotyczących faktycznych parametrów jakościowych artykułów rolno-spożywczych będących przedmiotem skupu dokonywana byłaby ocena jakości handlowej polegająca na analizie wtórnik próbek w laboratoriach GIJHARS. Opłaty za ocenę jakości handlowej oraz wystawienie świadectwa ponosiłby skupujący.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Zgodnie z danymi Komisji Europejskiej szczegółowe przepisy dotyczące stosowania nieuczciwych praktyk handlowych funkcjonują w 20 państwach członkowskich. Uregulowania te są zróżnicowane. Zgodnie z informacjami przedstawionymi we Wniosku Komisji Europejskiej (COM_2018_178_PL) „Różnice w traktowaniu nieuczciwych praktyk handlowych w państwach członkowskich są jednak znaczne. W niektórych państwach członkowskich nie ma żadnych środków specjalnej ochrony przed nieuczciwymi praktykami, a te które istnieją, są nieskuteczne.

Przepisy ogólne (dotyczące umów) mogą zakazać pewnych praktyk, a ofiary nieuczciwych praktyk handlowych mają możliwość dochodzenia odszkodowania przed sądem cywilnym. Jednak ogólne prawo umów w zakresie, w jakim ma zastosowanie do spornej praktyki, może de facto być trudne do wyegzekwowania: słabsza strona transakcji handlowej często nie chce złożyć reklamacji z obawy przed naruszeniem istniejących stosunków handlowych z silniejszą stroną („czynnik strachu”).”

Z informacji pozyskanych przez MRiRW w zakresie rozstrzygania sporów pomiędzy dostawcą a skupującym państwa członkowskie UE przyjmują różne rozwiązania. W niektórych krajach (np. Bułgaria, Grecja, Holandia, Szwecja, Węgry) istnieją jednostki rozjemcze. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez te kraje (za wyjątkiem Węgier – brak informacji o kosztach) analizy wykonywane w ramach arbitrażu są płatne. W innych (Irlandia, Luksemburg czy Rumunia) analizy wykonywane są (odpłatnie) przez niezależne laboratoria. Z kolei niemieckie i duńskie prawo nie przewiduje arbitrażu.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
rolnicy prowadzący sprzedaż produktów rolnych	około 1,33 mln gospodarstw rolnych	GUS – „Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2016 r.” oraz informacji na dzień 31 marca 2015 r. dot. skupu mleka w ostatnim roku kwotowym 2014/2015	Bezpośrednie. Podniesienie zaufania do rzetelności przeprowadzanych transakcji w skupie. Zwiększenie przejrzystości i wiarygodności relacji pomiędzy dostawcą a odbiorcą.
Podmioty prowadzące skup produktów rolnych	ok 1720	Wg danych GUS, GIJHARS i KOWR	Bezpośrednie. Wycelowanie zgłaszanych przez dostawców skarg na nierzetelność transakcji skupowych. Jednocześnie wprowadzone rozwiązania łączą się z obciążeniem administracyjnym podmiotów skupowych.
Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	16 wojewódzkich inspektoratów GIJHARS wraz z laboratoriami	Przepisy ustawy z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2212, z późn. zm.)	Bezpośrednie. Przyjęcie nowych zadań polegających na zatwierdzaniu w drodze decyzji administracyjnej laboratoriów skupowych oraz prowadzeniu działań rozjemczych w przypadku sporów pomiędzy podmiotami skupowymi a dostawcami polegających na wykonaniu badań w ramach oceny jakości handlowej spornych artykułów rolno-spożywczych.

			Konieczność przeprowadzania zwiększonej liczby szkoleń dla rzeczoznawców.
Uprawnieni rzeczoznawcy (w zakresie próbkobrania)	3 097.	wpisani na listę IJHARS wg stanu na dzień 31.05.2018 r.	Bezpośrednie. Zwiększenie możliwości zatrudnienia w podmiotach skupowych osób, które zostały wpisane na listę rzeczoznawców IJHARS.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy w ramach konsultacji publicznych zostanie skonsultowany m.in. z następującymi organizacjami społeczno-zawodowymi i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym projektowanymi zmianami tj.:

1. Stowarzyszeniem „Polska Federacja Producentów Żywności”
2. Polską Organizacją Handlu i Dystrybucji
3. Polską Izbą Biznesu Żywnościowego
4. Sekretariatem Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”
5. Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych
6. Federacją Związków Producentów Rolnych
7. Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”
8. NSZZ RI “Solidarność”
9. Związkiem Zawodowym Rolnictwa “Samoobrona”
10. Krajową Radą Izb Rolniczych
11. Zarządem Głównym Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa RP
12. Forum Związków Zawodowych
13. Federacją Konsumentów
14. Stowarzyszeniem Konsumentów Polskich
15. Federacją Gospodarki Żywnościowej RP
16. NSZZ “Solidarność”
17. Związkiem Pracodawców Business Centre Club
18. Krajową Izbą Gospodarczą
19. Naczelną Radą Zrzeszeń Handlu i Usług
20. Polską Izbą Handlu
21. Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Kupców i Drobnej Wytwórczości
22. Federacją Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych
23. Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych
24. Krajową Radą Spółdzielczą
25. Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych
26. Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych
27. Konfederacją Lewiatan
28. Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej
29. Związkiem Rzemiosła Polskiego
30. Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników
31. Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”
32. Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”
33. Krajowym Związkiem Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza
34. Radą Dialogu Społecznego w Rolnictwie
35. Federacją Przedsiębiorców Polskich
36. Unia Warzywno-Ziemniaczana
37. Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków
38. Krajowym Stowarzyszeniem Przetwórców Owoców i Warzyw
39. Krajowym Związkiem Grup Producentów Owoców i Warzyw
40. Krajowym Związkiem Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza
41. Krajowym Związkiem Zrzeszeń Plantatorów Owoców i Warzyw
42. Polskim Związkiem Ogrodniczym
43. Stowarzyszeniem Grup Wielkopolskich
44. Stowarzyszeniem Polskich Dystrybutorów Owoców i Warzyw „Unia Owocowa”

45. Stowarzyszeniem Producentów Owoców i Warzyw 'CUIAVIA'
46. Stowarzyszeniem Producentów Pomidorów i Ogórków pod Osłonami
47. Towarzystwem Rozwoju Sadów Karłowych
48. Związkiem Sadowników RP
49. Radą Dialogu Społecznego
50. Radą ds. Rolnictwa Ekologicznego
51. Spółdzielnią Producentów Ziarna Zbóż i Nasion Roślin Oleistych "AGRO-KŁOS" we Wtelnie
52. Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczpospolitej „Solidarni”
53. Federacją Rolną

Projekt ustawy z uwagi na zakres wprowadzanych zmian wynikających z bieżącej kontroli i sygnałów napływających od przedstawicieli organizacji rolniczych nie wymagał przeprowadzenia pre-konsultacji.

Projekt ustawy udostępnia się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Termin rozpoczęcia konsultacji projektu ustawy przewidziano na I kwartał 2019 r.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2018 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27	2,97
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem													
budżet państwa	2,64	2,59	2,59	2,59	2,59	2,59	2,59	2,59	2,59	2,59	2,59	2,59	28,54
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem													
budżet państwa	-2,37	-2,32	-2,32	-2,32	-2,32	-2,32	-2,32	-2,32	-2,32	-2,32	-2,32	-2,32	-25,57
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Orientacyjna liczba podmiotów do zakresu działalności których należy skup artykułów rolno-spożywczych oraz zwierząt rzeźnych bezpośrednio od producentów na terenie Polski przyjęta do obliczeń – 1720. Do obliczeń przyjęto założenie, że w każdym podmiocie prowadzącym skup działa 2 rzeczoznawców. Orientacyjna liczba próbkobiorców działających w punktach skupowych – 3 440 (2 x 1720). Liczba osób posiadających uprawnienia rzeczoznawców w zakresie próbkobrania wg stanu na dzień 31.05.2018 r. – 3 097 próbkobiorców (bez klasyfikatorów w systemie EUROP, których jest 673).

Orientacyjna liczba osób, które będą musiały nabyć uprawnienia rzeczoznawcy – 343 (3440 – 3 097) tj. ok 350 osób. W zakresie próbkobrania rzeczoznawcy są wpisywani na listę po zdaniu egzaminu i w kolejnych latach nie podlegają weryfikacji merytorycznej. Część rzeczoznawców z listy może już nie wykonywać działalności rzeczoznawczej. Aby punkty skupu mogły wywiązać się z nałożonych obowiązków należy zatem założyć dodatkową pulę osób, która będzie musiała zdać egzaminy na rzeczoznawcę - próbkobiorcę. Do dalszych obliczeń należy zatem powiększyć grupę 350 osób do 500 osób.

Koszt przeegzaminowania 1 kandydata na rzeczoznawcę (zgodnie z przepisami ustawy o ijhars) 106,79 zł. Do dalszych obliczeń przyjęto – 107 zł. Orientacyjny koszt przeegzaminowania osób, które nabędą uprawnienia rzeczoznawcy – 53 500 zł (500 x 107). Liczba osób (kandydatów na rzeczoznawców) w egzaminowanej grupie – 16. Orientacyjna liczba egzaminów do przeprowadzenia – 32 (500/16) (po 2 egzaminy w wojewódzkim inspektoracie), co powoduje konieczność wzrostu budżetu w każdym wjhars o 3424 zł (2x16x107).

Liczba gospodarstw rolnych przypadających na jeden podmiot prowadzący skup – 813 (1,4mln/1720). Do dalszych wyliczeń przyjęto założenie, że prowadzący gospodarstwo rolne dokonuje tylko jednej transakcji z tylko jednym podmiotem prowadzącym skup.

Przy założeniu, że każdego roku kontrole IJHARS objęłyby 2 % (z 813) transakcji dokonywanych w 10 % podmiotów prowadzących skup, liczba czynności kontrolnych w tym zakresie na terenie

całego kraju wyniosłaby ok. 2752 (16x172).

Przy założeniu, że każdego roku wystawienie świadectw jakości handlowej objęłoby ok. 1 % (z 813) transakcji dokonywanych w 10 % podmiotów prowadzących skup, liczba czynności kontrolnych w tym zakresie na terenie całego kraju wyniosłaby ok. 1376 (8x172).

Jeden pracownik IJHARS jest w stanie przeprowadzić maksymalnie 150 czynności kontrolnych rocznie. Do przeprowadzenia dodatkowych czynności kontrolnych zatrudnienie w wojewódzkich inspektoratach jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych powinno zostać zwiększone po uwzględnieniu wyliczenia dotyczącego liczby czynności kontrolnych oraz wystawionych świadectw jakości handlowej (2752+1376) po uwzględnieniu możliwości wykonania przez jedną osobę do 150 czynności kontrolnych, co przekłada się w przeliczeniu na ok. 28 inspektorów. Dla zapewnienia w każdym inspektoracie wojewódzkim takiej samej liczby inspektorów dokonujących kontroli w punktach skupu w budżetach wojewodów wydatki z tytułu wykonywania nowych zadań ustawowych powinny zwiększyć się o 32 etaty.

W laboratoriach GIJHARS w 2017 r. zbadanych zostało ok. 6000 próbek. Zatrudnienie w laboratoriach GIJHARS wynosi ok. 100 osób.

Przy założeniu, że 1/2 postępowań o wydanie świadectwa jakości handlowej opisanych wyżej wiązałyby się w przeprowadzeniu badań laboratoryjnych, liczba wykonanych badań laboratoryjnych wyniosłaby ok. 688 (1376/2). Liczba badań wykonywanych w laboratoriach GIJHARS wzrosłaby więc o ok 10% w stosunku do liczby badań wykonywanych obecnie.

Do wykonania dodatkowych 688 badań laboratoryjnych zatrudnienie w laboratoriach GIJHARS powinno zostać zwiększone łącznie o 10 etatów (100/10).

Ponadto do skutecznego nadzoru nad realizacją nowego zadania ustawowego tj. zatwierdzania laboratoriów niezbędne jest odpowiednie zwiększenie liczby etatów w GIJHARS o 2 etaty.

Przebieżne miesięczne wynagrodzenie całkowite brutto (Sprawozdanie Szefa Służby Cywilnej za 2017 r.):

WIJHARS – 4 119 zł
GIJHARS (w tym laboratoria GIJHARS) – 5 076 zł

Koszty związane z utworzeniem dodatkowych etatów w związku z ewentualnym dodatkowym zadaniem, polegającym na kontrolach w skupach:

WIJHARS – 1 581 696 zł (4 119 zł x 32 etaty x 12 miesięcy)
GIJHARS – 730 944 zł (5 076 zł x 12 etatów x 12 miesięcy)

Suma wydatków z tytułu nowych etatów – 2 510 352 zł

Ponadto przy ww. założeniu, że liczba wykonanych badań laboratoryjnych wyniosłaby 688, tj. wzrosłaby o ok. 10% w stosunku do liczby badań wykonywanych obecnie, wzrosłyby koszty jakie należy ponieść, aby je wykonać. Koszty związane z wykonywaniem badań laboratoryjnych przez laboratoria GIJHARS oraz funkcjonowaniem w tym zakresie laboratoriów w 2017 roku wyniosły – ok. 2 740 000 zł. Koszty związane z wykonaniem 688 próbek spowodowałyby wzrost o 10% w stosunku do kosztów wykonania badań/funkcjonowania laboratoriów GIJHARS, tj. o 274 000 zł.

Zwiększenie środków budżetowych będzie obejmować:

- koszty przeszkolenia rzeczoznawców - 53 500 zł
- zwiększenie liczby etatów w wihars - 1 581 696 zł
- zwiększenie liczby etatów w GIJHARS – 730 944 zł
- koszty związane z wykonaniem większej liczby badań laboratoryjnych – 274 000 zł

W/w kwota wydatków byłaby częściowo zrekompensowana z uwagi na wprowadzenie kar pieniężnych stanowiących dochód budżetu państwa za niezapewnienie przez skupujących rzetelnego sprawdzenia wartości poszczególnych parametrów jakościowych nabywanych przez niego nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych lub zwierząt żywych, jeżeli cena ich nabycia jest uzależniona od wartości poszczególnych parametrów jakościowych. Przewidziano karę pieniężną w wysokości nie wyższej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nie niższej jednak niż 1000 zł. Zastosowanie tego rodzaju sankcji dyscyplinujących powinno pozwolić na osiągnięcie celów regulacji, tj. zapewnić przejrzystość i rzetelność transakcji w skupie nieprzetworzonych artykułów rolno-spożywczych. Wysokości wpływu do budżetu w tym zakresie nie można jednak określić w momencie opracowywania przepisów.

Należy podkreślić, że również za przeprowadzenie badań laboratoryjnych oraz wystawianie świadectw jakości w odniesieniu do artykułów rolno-spożywczych stanowiących przedmiot sporu opłaty uiszczone przez podmioty skupowe wpłyną do budżetu państwa. Kwota ta byłaby równa kwocie wydatków budżetowych przeznaczonych na dodatkowe badania tj. 274 000 zł (ok. 0,274 mln zł).

Przyjmując, że ustawa zacznie obowiązywać z dniem 1 stycznia 2020r. projektowana zmiana będzie wiązała się z koniecznością zwiększenia środków budżetowych określonych w corocznych ustawach budżetowych:

- 1) w części 85 – budżety wojewodów z przeznaczeniem na:
 - przeszkolenie kandydatów na rzeczoznawców – 0, 054 mln zł w roku wejścia w życie ustawy (rok 0),
 - zwiększenie zatrudnienia w wojewódzkich inspektoratach jhars - 1,582 mln zł w roku wejścia w życie ustawy i corocznie w latach kolejnych;
- 2) w części 35 – rynki rolne z przeznaczeniem na:

	<p>- zwiększenie zatrudnienia w GIJHARS – 0,731 mln zł w roku wejścia w życie ustawy i corocznie w latach kolejnych,</p> <p>- przeprowadzenie zwiększonej ilości badań laboratoryjnych – 0,274 mln zł corocznie.</p> <p>Na podstawie powyższych kwot wydatki z budżetu w roku 0 określa się na ok. 2,64 mln zł a w latach kolejnych na 2,59 mln zł.</p>
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	(dodaj/usuń)	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Weryfikacja rzetelności podmiotów skupowych, co przyczyni się do wzmocnienia relacji podmiotów skupowych w kontaktach z dostawcami i ich wzajemnego zaufania. Jednocześnie wprowadzone regulacje będą związane z dodatkowymi obciążeniami administracyjnymi podmiotów skupowych oraz zwiększonymi kontrolami organów administracji państwowej (IJHARS).						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Weryfikacja rzetelności podmiotów skupowych, co przyczyni się do wzmocnienia relacji podmiotów skupowych w kontaktach z dostawcami i ich wzajemnego zaufania. Jednocześnie wprowadzone regulacje będą związane z dodatkowymi obciążeniami administracyjnymi podmiotów skupowych oraz zwiększonymi kontrolami organów administracji państwowej (IJHARS).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	brak						
	rynek pracy	Możliwość zwiększenia zatrudnienia w podmiotach skupowych osób wpisanych na listę rzeczoznawców IJHARS						
Niemierzalne	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	brak						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodzin, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

nie
 tak
 nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
--	---

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
--	---

Komentarz: Przyjęto, że podmioty skupowe działają rzetelnie, prowadząc ocenę skupowanych artykułów rolno-spożywczych w oparciu o legalizowany sprzęt oraz odpowiednie wyposażenie laboratoryjne obsługiwane przez wykwalifikowany personel. Zatem wprowadzone regulacje będą związane z dodatkowymi obciążeniami administracyjnymi podmiotów skupowych polegającymi na konieczności uzyskania decyzji administracyjnej w zakresie zatwierdzenia laboratorium oraz zwiększonymi kontrolami organów administracji państwowej (IJHARS). Konieczne będzie również w niektórych przypadkach zdanie egzaminu przez personel dokonujący próbkobrania, jeżeli osoby te nie znajdują się na liście rzeczoznawców IJHARS.

9. Wpływ na rynek pracy

Pośredni, zwiększenie zapotrzebowania na osoby posiadające udokumentowane przygotowanie do próbkobrania

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ inne: rolnicy	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
---	--	---

Omówienie wpływu	Wyeliminowanie wątpliwości dotyczących rzetelności prowadzenia skupu artykułów rolno-spożywczych
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przewiduje się, że przepisy ustawy zaczną obowiązywać od dnia 1 stycznia 2020r., z tym że w przepisie przejściowym (art.. 2-3) przewidziano możliwość rozpoczęcia zatwierdzania przez GIJHARS laboratoriów w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia aktu prawnego.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projekt ustawy może podlegać ewaluacji pod kątem wypracowania i zadziałania mechanizmów zwiększenia rzetelności praktyki skupowej najwcześniej po 4 latach od wejścia w życie przepisów ustawy

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

--